

Magyarországi kenyérfogyasztási és kenyérsütési szokások

2014. év

A kérdőív születésének előzménye

Torma Timi vagyok a kenyérsütöde honlap tulajdonosa.

2011-ben kezdtem el a kenyérsütőgéppel történő kenyérsütéssel foglalkozni internetes felületen (a sütést 2009 óta csinálom). Nekem is sok megválaszolatlan kérdésem volt a kenyérsütés kapcsán, s mivel a kenyérsütőgéppel történő kenyérsütésről elég gyér információkat találtam a neten, így indítottam el a kenyérsütöde honlapot a saját tapasztalataim megosztásával.

2013 óta foglalkoztat a gondolat, hogy vajon mások hogy sütnek kenyeret, milyen gyakran, s milyen kenyérfogyasztási szokások vannak egyáltalán Magyarországon? Azonban e témában nem találtam az interneten szakirodalmat. Így a gondolatot tett követte a kérdőív elkészítésével, s jött mellé az ötlet, hogy az augusztus 20-i kenyér ünnepen jelenjen meg ez a pár oldalas tanulmány.

A kérdőívvel célom az volt, hogy a magyarországi kenyérfogyasztási és kenyérsütési szokásokról képet kaphassak.

Tudom, hogy ez a kérdőív nem elegendő a magyarországi szokások feltérképezésére, azonban a kérdőív kitöltésének időszaka alatt jelent meg a sajtóban, hogy drasztikus áremelésre kerül sor várhatóan a pékek részéről több okból kifolyólag, így kutatásomat aktuálisnak témának tekintem.

Honlapom „üzemeltetése” során látom, hogy egyre többen fordulnak a házi kenyérsütés irányába, illetve szembe kell néznünk az egyre nagyobb méreteket öltő ételintoleranciával, s más betegségekkel kifolyólag a tudatosabb kenyérfogyasztás előtérbe kerülésével.

Köszönöm mindazoknak a kedves ismerősöknek, barátoknak, ismeretleneknek, akik szántak pár percet a kérdőív kitöltésére, hogy megismerhessem véleményüket, szokásaikat a mindennapi kenyérünk kapcsán. Külön köszönöm azoknak a csoportvezetőknek a Facebook-on, hogy megengedték kérdőívem elérhetővé tételét csapattagjaik között, s érdeklődnek is a kérdőív eredményéről.

Tudomásom szerint ilyen jellegű kérdőív még nem készült Magyarországon, így megtisztelő számomra, hogy ezt kutatást elvégezhettem, s ennek tapasztalatait is megoszthatom a

kitöltőkkel, s mindazokkal, akiket érdekel Magyarország egyik legfontosabb alapvető élelmiszerének fogyasztása.

A kérdőív kitöltőkről

A kérdőívet 368 fő töltötte ki, melyen belül a nem szerinti eloszlás során a mérleg serpenyője a hölgyek felé billen a maga 81 %-ával (4. kérdés).

Lakóhely szerinti megoszlásban a kitöltők között a megyeszékhely (35 %), város (24 %), Budapest (22 %), falu (10 %), község (5 %), egyéb (tanya, külföld, 3%) rangsor alakult ki (1. kérdés).

Életkor szerint 18. betöltött életévtől 71. életévig voltak szívesek kitölteni a kérdőívet. Egyedül a 19., 67. és 70. életkornál nem volt kérdőív kitöltő (2. kérdés).

A kitöltők közül a legtöbben 40. évesek (31 fő), illetve 39 évesek (21 fő), míg a harmadik helyre a 37. és 38. életévükben (16-16 fő) járók kerültek. :-) Elmondható még az is, hogy a 30-50 év közöttiek voltak a legaktívabbak a kérdőív kitöltését illetően egy-egy életkoron belül, amit – magán véleményem szerint - hosszú távon, a tudatos táplálkozást illetően nem elhanyagolhatónak tartok.

A legmagasabb iskolai végzettség alapján a felsőfokú végzettségűek (66 %), valamint középfokú végzettségűek (32 %) voltak aktívak. Végzettségük alapján az egyéb kategóriába 1 % sorolta magát (érettségi utáni felsőfokú végzettség). Alapfokú végzettséggel bíró személyeket az internetes kérdőív kitöltéssel nem értem el (3. kérdés).

Kenyérsütés vagy vásárlás?(5. kérdés)

Az adatok alapján elmondható, hogy még mindig inkább a kenyérvásárlás (41 %) jellemző Magyarországon, míg a házi pékek száma alapján az arány 17 %. A kenyérvásárlók magas arányát növeli még azoknak a száma (28 %), akik sokszor veszik kenyereket, s ritkán sütnek, míg 8 % az, aki ritkán vásárol, de sokszor süt. Az azonos arányban vásárlók, és kenyérsütők aránya 7 %.

Kenyérvásárlás

Milyen gyakran vásárolunk kenyeret?(6. kérdés)

A kérdésben a heti szintű kenyérvásárlás iránt érdeklődtem. Ennek alapján elmondható, hogy elég változatos képet mutatnak a szokások.

A kitöltők között nagyon magas azok aránya, akik egyáltalán nem vesznek kenyeret (19 %), míg a maradék megoszlik az alkalmankénti vásárlásoktól kezdve a napi szintű kenyérvásárlásig bezárólag. Ebbe a kenyérvásárlásba a péksüteményeket is hozzászámolta a kitöltők többsége.

A leggyakrabban heti 1 és 3 alkalom között változik a kenyérvásárlások száma, azaz legrosszabb esetben is a többség kétnaponta vásárolja kenyerét és egyéb pékáruját.

A napi szintű kenyérvásárlások száma szinte elenyésző (3,5 %).

Kenyérválaszték

„Ha vásárolod kenyered, mindig ugyanazt a kenyeret veszed?” kérdésre (13. kérdés) érkezett válaszokból az derül ki, hogy a kenyérvásárlók nagy többsége (45 %) nem ragaszkodik egy bizonyos kenyérfajtához, hanem szívesen próbál ki másfajta kenyereket, ízeket is. 37 % azok aránya, akik ragaszkodnak a bevált kenyérhez, 14 % azoké, akik egyáltalán nem vásárolnak kenyeret, és 4 % az egyéb kategóriát választotta, mely alatt többször igen; 2-3 helyen vásárol, s mindnél megvan a bevált kenyér; vagy épp spontán választás, vészhelyzet esetén történő vásárlások alternatívái jelennek meg.

Mi ma Magyarország kedvenc kenyerere? (8. kérdés)

A kérdőívre adott válaszok alapján azt látom, hogy a teljes kiörlésű rozs és/vagy tönköly kenyerek, barna kenyerek, magvas kenyerek a favoritok a régi jó öreg, nagyanyáink ízét idéző fehér parasztkenyér mellett.

Sokan megjelölték az Aldi, Spar (Ceres pékség) kenyerét, vagy a különféle bajor kenyereket, бүккi kovászos parasztkenyeret, félbarnát is.

A gluténmentes kenyereknél az Alfa-mix áll a képzeletbeli dobogó tetején, illetve a Schar lisztből készült kenyerek.

Az ismertebb, országos lefedettségű pékségek közül a Lipóti (különösen pur-pur kenyér) pékség nevét említették többen, illetve a kisebb települések helyi pékségeinek sincs mit szégyenkezniük, kedves vásárlóik leírták, hogy mit szeretnek náluk. :-)

De mitől jó a kenyér a vevő számára?(9. kérdés)

Már ismerjük Magyarország kedvenc kenyerét, és tudjuk azt is, hogy nagyon sokféle kenyérválasztékból válogathat a kedves vevő ízlésének megfelelően.

A kenyér megfelelő jellemzői (alak, héj ropogósság, ruganyos bélzet, íz-illat) azonban mindig eldöntik, hogy milyen kenyeret is visznek haza a kenyérfogyasztó vevők.

Ennek alapján az alábbiakat mondhatjuk el:

- ropogós héj, de ne túl kemény
- puha bél
- pirított magvak íze, illata
- nem foszlik
- íz (speciális étkezésnél is)
- megfelelő hozzávalók (speciális étkezésnél)
- adalék és tartósítószer mentes legyen
- beltartalom
- egészséges legyen

Milyen ÁRAT fizet a kenyérért a vevő? (10. kérdés)

A kérdésre válaszolók nagy többsége a 200-300 Ft/kg összeget tartja reálisnak, ennyiért veszi mindennapi kenyerét, ezt tudja kigazdálkodni, míg a drágább kenyérnél a 400-500 Ft/kg-ot tartják elfogadhatónak.

A tartalmas szöveges válaszokból kiderül számomra, hogy tisztában vannak azzal, hogy a minőségi kenyér magasabb árral bír, illetve a teljes kiőrlésű kenyerek is magasabb árfekvéssel bírnak (200-300 Ft/500 gr).

Azok, akik otthon sütnek, s nem is vásárolnak boltban, pékségben kenyeret, azok jelezték, hogy nincsenek tisztában a kenyárárakkal, nem követik azt.

Milyen péksüteményeket szeretsz? (11. kérdés)

A skála széles, hasonlóan a kedvenc kenyérhez. A kakaós csiga verhetetlen, nyomában a kifli, zsemle, baguette-k, croissant-ok és egyebek.

Legrövidebben talán ezzel a bejegyzéssel tudnám illusztrálni a kérdésre adott sokféle választ:

„A frisseket. :) Mindenevő vagyok. Édes, sós, sajtos, sonkás, meggyes, mákos, miújságos.”

Összefoglalva: a magyarok imádják a péksüteményeket, legyen az akár sós, akár édes. Szinte elenyésző a válaszadók között azoknak a száma, akik nem esznek péksüteményeket.

Milyen gyakran veszel, vagy sütsz péksüteményt? (12. kérdés)

Ami a kérdésre adott válaszokból kiderül, hogy azok, akik otthon sütnek, azok is szoktak vásárolni alkalmanként külön péksüteményeket.

Sütni átlagosan heti két alkalommal sütnek otthon.

A péksütemény vásárlás elég széles skálán mozog, a napi szintű vásárlástól (benne a zsemle, kifli vásárlás is) a havi szintű beszerzésig.

Nagyon alacsony azok száma, akik valamilyen okból kifolyólag (pl. diéta, ételintolerancia) nem esznek és/vagy sütnek péksüteményeket.

Fehér kenyér vs. teljes kiőrlésű kenyér (14. kérdés)

Laikusként a régi hagyományokból, nagyanyáink által sült kenyérezek vágyainak ismeretei alapján azt gondolnám, hogy Magyarországon a fehér kenyérhez ragaszkodnak a vásárlók, de a kérdőívre adott válaszok alapján erről szó sincs. Toronymagasan a teljes kiőrlésű lisztből készült kenyerek viszik el a pálmát (62 %), szemben a 23 %-nyi fehér kenyérfogyasztással. A válaszadók 15 %-a választotta az egyéb válaszlehetőséget, mely a speciális étkezési igényekre (pl. gluténmentes liszt használat, stb.) utal.

Speciális kenyérigények (15. kérdés)

Elég gyakran szembesülök azzal, hogy egyre több embernek van szüksége betegségből, vagy tudatos életvitelből kifolyólag különleges lisztből (pl. gluténmentes, paleo, stb.) készült kenyérré, melynek aránya 4+18 % lett.

Ez utóbbi 18 % a következő okokat jelölte meg speciális kenyérigényének: diabétesz, inzulinrezisztencia (szénhidrát csökkentett, lassú szénhidrát felszívódás: teljes kiőrlésű tönkölyliszt), gluténérzékenység, laktózérzékenység, candida (élesztő- és adalékmentes).

A válaszadók 77 %-a a hagyományos készítési eljárással készült kenyeret fogyasztja.

Kiszámoltad már összehasonlítva a bolti kenyér árát az általad sült kenyér költségeivel? (21. kérdés)

Az árérzékenység megfigyelésének másik kérdéseként tettem fel ezt a kérdést.

A nagy többség - 51 % - nem foglalkozott még ennek összehasonlításával. Ebben az 51 %-ban benne vannak azok is, akik otthon nem sütnek kenyeret, s így nekik igazából valós összehasonlítási képük nem lehet. Természetesen találtam olyan válaszadót, aki otthon ugyan nem süt, de foglalkozott az árkérdéssel, vélhetően megfontolandó a házi sütést.

A válaszadók 30 %-a foglalkozott már a házi kenyér előállításának árával, s talán ez (is) indította el az otthoni kenyérsütés útján.

17 %-ot nem érdeklí ez a kérdés, így ők még tovább növelik a nemmel válaszoltak számát, így összességében 68 % azon válaszadók aránya, akik vélhetően egyáltalán nem foglalkoznak a kenyér árával, vagy valami más egyéb okból (időhiány, korábbi kenyérsütési kudarc) nem kívánnak a témával foglalkozni.

A maradék 2 % szöveges válaszai alapján besorolhatóak az előző két kategóriába.

Kenyérsütés

Hetente hányszor sütünk kenyeret?(7., 19. kérdés)

Erre elég széles válaszalternatívák érkeztek.

A válaszadók 46 %-a egyáltalán nem süt kenyeret, míg 54 % alkalmankénti sütéstől kezdve a napi szintű sütésig bezárólag gondoskodnak családjuk mindennapi kenyérééről. A legtöbben hetente egyszer sütnek (18 %), míg a két alkalommal sütők aránya 11 %. Magas még az alkalmanként sütők száma is (12 %).

Miben sütöd kenyered, péksüteményed?(20. kérdés)

A válaszadók nagy többsége (40 %) sütőben süti kenyerét, péksüteményét, míg kisebb részük (26 %) kenyérsütőgépben, s 1 % azok aránya, akik kemencében sütnek. A „nem sütök kenyeret, péksüteményt” válaszlehetőséget választók száma 31%, míg az egyéb alternatívát (sparhelt, vagy a sütő, kenyérsütőgép variálása; sütő és kemence variáció) 2 % választotta.

Házi kenyérsütés változatossága (23. kérdés)

A kérdésre adott válaszok közül – azok, akik otthon sütnek kenyeret – a többség alkalmanként másfélét is süt (42 %), míg 11 % kizárólag a bevált recept alapján állítja elő házi kenyerét. Rutinosan, azaz minden alkalommal más sütők válaszainak aránya 5 %, azaz van még mit bátorítani a házi pékeket a kenyérváltozatosság terén. ;-)

Egyéb választ 3 % adott, ami alatt a még nem tökéletes kenyérsütést érti, vagy még nem sikerült sütése, keresi az igazi receptet, vagy épp kísérletezik.

Kenyérsütőgéppel történő sütés

Van otthon kenyérsütőgéped? (16. kérdés)

Mivel tevékenységem a kenyérsütőgéppel történő kenyérsütésre fókuszál, így nem mulasztottam el a kenyérsütőgép használatával kapcsolatos kérdéseimet sem kihagyni. :-)

A kérdőívre adott válaszok alapján meglepő volt számomra, hogy a válaszadók közel felének (46 %) van otthon kenyérsütőgépe.

Használatát (17. kérdés) illetően már kissé árnyaltabb a kép. A nagy többség használja a kenyérsütőgépét házi sütésre, azonban elég magas azoknak a száma is, akiknél dobozában porosodik a gép.

Ennek okaira sokféle válasz érkezett a teljesség igénye nélkül (18. kérdés):

- A gép által sült kenyér állaga nem olyan jó, ezért a gépet sokszor csak dagasztásra, kelesztésre használom és a kenyeret a sütőben sütöm meg.
- A gép kapacitása a család méretéhez képest kicsi
- A gluténmentes kenyér sütésére alkalmatlan
- A kézzel gyúrt, sütőben sült tökéletes megfelel
- A sima sütőben sült jobban bevált.
- Beleragad a dagasztó kar és a kenyér "lyukas" lesz.
- Elromlott és még nem vettem másikat...:(
- Félek beindítani, félek nekifogni
- Használatához lusta vagyok a szekrényből elővenni.
- Időhiányában nem szoktam használni
- Korábban búzalisztes kenyeret sütöttem benne, ezt már nem merem gluténmenteshez használni.
- Körülményes
- Manapság ritkán használom, mert egyszerűbb megvenni a kenyeret.
- Mellékíze lesz a kenyérnek, és az állaga sem olyan jó, mintha sima sütőben sütném.
- Mert a bolti barna sokkal jobb.
- Mert a gluténmentes kenyér jobb sütőben! Nem szereti a többszöri dagasztást – kelesztést
- Mert a sütő és egy sütőlap is tökéletesen megfelelő a célra.
- Mert nem olyan finom a kenyér, amit sütni tudok vele.
- Mikor terhes voltam nem bírtam a sülő kenyér illatát, eltettem a gépet és azóta nem vettem elő
- Van, de nem találtam meg a jó receptet, még csak kísérletezgetek, eddig jó vackok lettek, valaki adhatna 1 tuti gluténmentes kenyérsütős receptet

Mivel erre a kérdésre adott válaszok között sok olyan felvetés van, amit érdemes tisztázni, így erről külön fogok még írni.

Alkalmas géped péksütemény sütésére? (22. kérdés)

Ezzel a kérdéssel arra kerestem a választ, hogy milyen típusú kenyérsütőgéppel bírnak azok, akiknek van otthon kenyérsütőgépük.

Ma már elérhetőek azok a kenyérsütőgépek a piacon, amelyek képesek péksütemény (croissant, kifli, stangli, baguette, stb. készítésére is, azaz két fűtőszálal rendelkeznek.

Ezek a gépek ugyan ma még a drágább kenyérsütőgép kategóriát képviselik, de előnyükre szolgál, hogy ezáltal a két fűtőszál révén a kenyér egyenletesebben tud megsülni, külön sütési „trükk” nélkül, és ad egyfajta „luxus” érzetet, hogy bármilyen vész helyzetben kisebb mennyiségben meleg házi sütésű akár sós, akár édes péksütemény varázsolható az asztalra a kenyéren, kalácson (édes kenyér) kívül. Akik szeretik, hogy minden nap frissen sült meleg pékáru elfogyasztásával kezdjék reggeljeiket, azoknak ideális választás ez a fajta kenyérsütőgép.

A kérdésre adott válaszokból megállapítható, hogy azoknak, akiknek van otthon kenyérsütőgépük, azok közül az egy fűtőszálal rendelkezők (27 %) aránya nagyobb szemben a két fűtőszálas kenyérsütőgéppel szemben (16 %).

7 % egyéb választ adott, mely válaszokból kiderül, hogy ugyan van kenyérsütőgépük otthon, de azt nem használják, így nem tudtak a kérdésre választ adni, vagy nem kenyérsütőgéppel sütnék, vagy gépükkel még ezt nem próbálták ki.

Itt jegyzem meg:

- 1) A kérdésre adott válaszok maradék 50 %-ának nincs otthon kenyérsütőgépe.
- 2) Az egyéb válaszadóknál felmerült bennem az a bizonytalanság, hogy vannak olyanok, akik még vélhetően nem találkoztak a két fűtőszálas kenyérsütőgéppel, így úgy gondolják, hogy egy fűtőszálas kenyérsütőgép modellel is tudnak házi péksüteményt sütni. Ehhez azonban egy speciális baguette sütőbetétre is szükség van a péksütemény sütéséhez. Egy fűtőszál segítségével egyedül kalácsot (édes kenyér) tudunk sütni, illetve sütőben történő kisütéshez tudjuk a tésztát előkészíteni géptípustól függően akár többféle program segítségével.

Van-e gondod a kenyérsütőgéppel történő sütéssel?(24. kérdés)

Itt elég széles körű válaszokat kaptam (nem jó gluténmentes kenyérhez; nem ropogós a héja; mi a teendő, ha elromlik a gép; nedves nagyon a belseje, túl vastag a héja; mellékíze van a kenyérnek; tömörre sikerül; stb.), így erről terjedelem miatt egy külön összefoglaló anyagot állítok össze, s teszek elérhetővé.

Egyéb kérdésed, gondolatod a kenyérfogyasztással, kenyérsütéssel kapcsolatosan?(25. kérdés)

Köszönöm az itt megfogalmazott gondolatokat, ezekre külön fogok válaszolni, mivel külön-külön végig kell nézmem a válaszadó által adott válaszok sorát, hogy a megfelelő válasszal szolgáljak (egy rubrikából nem derül ki, hogy sütőben, vagy géppel süti-e az illető a kenyérét).

Összefoglalás, következtetések

A magyarországi kenyérfogyasztási szokásokat illetően a kérdőívből az derült ki számomra, hogy

- kedvenc kenyér sokféle van, de a teljes kiőrlésű kenyér a favorit
- fontos a jól kialakított kenyérrár, ár érzékenyek az emberek
- mi magyarok imádjuk a péksütiket, legyen akár édes, vagy sós
- növekszik a speciális kenyeret igénylők száma egészségi okokból kifolyólag. Számukra azonban a liszt és a kenyér nagyon drága.

- fontos a kenyér ropogóssága, puha béléze, beltartalma, íze
- hetente 1-3 alkalommal vásárolunk kenyeret, péksüteményt
- a kenyérvásárlás dominál a házi sütéssel szemben

A magyarországi kenyérsütési szokásokról elmondható, hogy

- inkább sütőben sütünk, mint kenyérsütőgépben, vagy kemencében, esetleg egyéb módon (pl. sparhelt)
- bevált recept nagyon fontos a házi kenyérsütés sikeréhez
- hetente egy alkalommal sütünk házikenyeret, míg péksüteményt átlagosan heti két alkalommal

S végül álljanak itt a kérdőívek legtündéribb megjegyzései:

- Sokkal több kenyeret eszünk meg, ha sütöm, ezért inkább nem sütök. :)
- Utoljára kb. 20 éve ettem "valódi" kenyeret, abba a sütőben, amit anyukám vezetett. De a kisülés utáni illat, ropogós héj, ruganyos bélzet még a mai napig a számban van.

Miskolc, 2014. augusztus 20.